

כ"ז אדר ב', תשע"ט, 3.4.2019

גיליון מס' 655

פרשת תזריע

המצורעים של העולם

מאת הרב איתמר חייקין, מכינת רוח השדה

פרשות תזריע ומצורע מטפלות בתופעת הצרעת המוכרת לנו גם מספרי נביאים. צרעת מרים, צרעת עוזיהו, צרעת נעמן וגחזי ועוד. המצורעים בעולם המקראי נחשבו טמאים, עוררו רגשות דחיה ורתיעה מצד החברה, הורחקו ממנה ובודדו מחוץ למחנה. באותם סיפורי מצורעים המקראיים הצרעת מופיעה לרוב כעונש על חטא. מרים נענשה על כי דיברה רע באחיה. גחזי על חמדנותו. עוזיהו על כי גבה ליבו וכו'. ומכאן ברור, שמצורע באותה העת נאלץ לחוות בנוסף לבדידות החברתית גם תחושות אשם כבדות על הנסיבות והסיבות בהן לקה בצרעת?

בפרשות תזריע מצורע מרוכזים עיקר דיני הצרעת. הפרשות מתייחסות אל הצרעת כתופעה אנושית שצריך לתת לה טיפול הולם ומדויק. קודם צריך לאבחן אותה היטב (רק כהנים מוסמכים לכך), לאחר מכן לטפל בה בהתאם לכללים מוגדרים, וכאשר המצורע מחלים מצרעתו – גם אז ישנם טקסים מוגדרים, הקובעים את שעליו לעשות על מנת לשוב למסלול חייו השגרתי בקרב החברה. אולם מדוע נשמטה בפרשה שאלת המשמעות, פירוט החטאים שבגינם באה צרעת; הסיבות שגרמו לכך שהאדם נענש בצרעת?

דומני שבכך התורה מבקשת ללמד אותנו עיקרון חשוב. על האדם עצמו אכן מוטל לשאול את עצמו לפשר סבלו, ולנצל אותו ככלי לפשפוש ותיקון מעשיו. אולם עלינו כחברה להימנע מכך! עלינו לטפל בתופעת הצרעת באופן כמעט טכני, ומבלי לתת פרשנויות והסברים לגורמים לה.

עיקרון זה נעוץ באיסור "לא תונו איש את עמיתו" וכך דרשו חכמים: "...באונאת דברים הכתוב מדבר. הא כיצד? ...אם היו יסורין באין עליו, אם היו חלאים באין עליו, או שהיה מקבר את בניו, אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו לאיוב: 'הלא יראתך כסלתך תקותך ותום דרכיך, זכר נא מי הוא נקי אבד'".

בתורת חז"ל נמצא הסברים לרוב לסיבתם של ייסורים שונים הפוקדים את האדם – אולם הם הצעה עבור האדם הסובל בלבד. אדם קרוב אצל עצמו והוא זה שצריך לשאול את עצמו מה עליו לתקן, אולם ההסברים הללו לא מיועדים עבור היתר. כל המטיח בסובל, במתייסר ובמצורע את הגורם לסבלם, עובר על איסור מפורש (למעט אם הוא נביא הנשלח על ידי הא-ל). לכן התורה נזהרה כל כך מלפרט את טעמי הצרעת.

ויש "מצורעים" מסוג אחר, 'מצורעי העולם', המנודים מהחברה אנושית. כאלו היינו אנחנו מאות רבות של שנות גלותנו. ראו בנו חוטאים ונושאי קללה. התייחסו אלינו בתערובת של פחד דחייה ושנאה. בודדו אותנו בגטאות, דחו אותנו מחברת האדם, רדפו אותנו. הגבילו את יכולתנו להתפרנס בכבוד. פרעו בנו פעם אחר פעם. עד שהגיע

היטלר ימ"ש וניצל את אותם רגשות אנטישמיים שטופחו מאות שנים לפניו, ולקח אותם עד הקצה הנורא מכל. הוא הוביל לרצח העם היהודי ב"פיתרון הסופי" ורוב עמי אירופה שיתפו פעולה או עמדו מנגד מבלי לעשות דבר.

ואני ממשיך ומהרהר מה חשבו אבותינו ואבות אבותינו בתפקיד "המצורעים"? האם חשו רגשות אשם? האם הצדיקו את גורלם? ודאי גם היו כאלו בקרב עמנו שהעדיפו לחצות את הקווים להתנצר או להתאסלם. אולם אבותינו שלנו עשו בחירה אחרת הם ידעו להפוך את הגורל ליעוד. את הדחייה לבחירה. את אותה האשמה "יהודי" ידעו להפוך מאות קלון לאות גאון. את כתונת הפסים לדגל פסים ואת הטלאי הצהוב לסמל המדינה. באבותינו הייתה התבונה להסתכל על עצמנו דרך עיני עצמנו ולא דרך עיניהם של שונאינו הרבים מקרב הגויים. בעיני זוהי גבורת עמנו שהשכיל למצוא בתוכו את האור גם בימים האפלים ביותר.

הרב איתמר חייקין, ראש מכינה "רוח השדה" בארות יצחק.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il